

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Sociologie

Test 4

Profilul umanist din filiera teoretică.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÉTEL

(30 pont)

Írja a vizsgalapra az alábbi esetek helyes válaszának megfelelő betűt! Minden esetben csak egy helyes válasz van.

1. Az egyszülős család szerkezete a következő:
 - a. a házaspár és a gyerek/gyerekek
 - b. a gyerek/gyerekek csak egy szülővel
 - c. a szülők, gyerek/gyerekek és a nagyszülők
 - d. a nukleáris család és más rokonok
2. A szerkezet módjának kritériuma szerint a szervezetek ... vannak osztva:
 - a. gazdasági szervezetek és kulturális szervezetek
 - b. nagy szervezetek és kis szervezetek
 - c. formális szervezetek és informális szervezetek
 - d. állami szervezetek és magánszervezetek
3. Pénz vagy ajándék felajánlása az adminisztratív vagy pénzügyi ellenőrzés elkerülésének az érdekében a ... egyik formája:
 - a. társadalmi konfliktus
 - b. diszkrimináció
 - c. szekularizáció
 - d. korrupció
4. A laicizálás:
 - a. a szekularizáció egyik dimenziója
 - b. a hagyományos társadalom egyik jellemzője
 - c. a társadalmi konfliktus egyik formája
 - d. a diszkrimináció egyik következménye
5. Azok a szervezetek, amelyek azért létesültek, hogy a választási folyamat révén megszerezzék a kormányzás törvényes ellenőrzését:
 - a. gazdasági szervezetek
 - b. nem kormányzati szervezetek
 - c. kulturális szervezetek
 - d. politikai pártok
6. Az a házasság, amelyet a szülők a partner megválasztása alapján kötnek ... nevezzük:
 - a. vadházasság
 - b. megegyezésen alapuló kapcsolat
 - c. szerelemből kötött házasság
 - d. családi megállapodáson alapuló házasság
7. Abban az esetben, amikor egy osztály tanulói azzal a céllal látogatnak a városukban található törvényszékre, hogy a törvényhozói hatalomról minél több információt megtudjanak, akkor nevelésről beszélhetünk:
 - a. formális
 - b. informális
 - c. non-formális
 - d. iskolai

8. Az állam szociológiai szempontból:
- egy kis csoport
 - egy nagy kiterjedésű szervezet
 - egy elsődleges csoport
 - egy nem kormányzati szervezet
9. A különféle nem kormányzati szervezetek célja:
- a politikai hatalom megszerzése
 - a társadalom hétköznapi életébe való be nem avatkozás
 - a hatalom megtartása a lehető legtöbb ideig
 - általános érdekű tevékenységek végzése
10. Egy viselkedés akkor válik bűncselekménnyé, amikor a cselekedet vagy a tett:
- ellentmond a vallási normáknak
 - a tagsági csoport szankcionálja
 - a törvény előírja és büntetéssel szankcionálja
 - a közvélemény szankcionálja

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A bal oldali oszlopban a szocializációra vonatkozó fogalmakat soroltunk fel, a jobb oldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó helyes állításokat számoztunk meg. Írja a vizsgalapra a bal oldali betűk és a jobb oldali számok közötti helyes megfeleléseket!

a. elővételezett szocializáció	1. Proszociális viselkedést jelöl, a társadalom által kívánatosnak tartott mintáknak megfelelően.
b. társadalmi integráció	2. Ez magában foglalja egy személyes bizonyos jogokból való kizárását olyan jellemzők miatt, mint az életkor, a vallás vagy a fizikai tulajdonságok.
c. pozitív szocializáció	3. Az egyént az életének a következő szakaszaira készíti fel, elősegítve a jövőbeni társadalmi szerepek hatékonyabb eljátszására.
d. negatív szocializáció	4. A szocializációs folyamat közvetlen következménye.
	5. Konfliktusban áll a társadalmi normákkal, ideértve a deviáns magatartásokat is.

12 pont

B. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

Az egyének nem kizárólagosan az egyetlen társadalom közös kultúrájában szocializálódnak, hanem különféle kultúrák vagy szubkultúrák hatásának konstellációjában, mely révén normatív konfliktusba kerülhetnek. Például a bűnözés olyan szubkultúrát fejleszt ki, amely megköveteli a marginális csoportok bizonyos normáinak a tiszteletben tartását.

Válaszoljon az alábbi kérdésekre az adott szöveg alapján:

- Fogalmazza meg a szöveg alapgondolatát. **2 pont**
- Magyarázzon meg, hozzávetőleg fél oldal terjedelemben, két olyan szociológiai fogalom közötti összefüggést, amelyre a fenti szöveg is utal. **10 pont**
- Fogalmazzon meg egy érvet, amellyel igazolja vagy cáfolja azt a feltevést, amely szerint az etnikai kritériumokkal kapcsolatos előítéletek és diszkrimináció létezésének szociológiai magyarázatai a gazdasági és szocio-kulturális tényezők hangsúlyozásán alapulnak. **3 pont**
- Mutassa be személyes nézőpontját arra a tényre vonatkozólag, hogy az antiszociális cselekedetek gyakran a szegénység következményei lehetnek. **3 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az összes alábbi kérdésre:

1. Pontosítsa a *referenciacsoport* fogalmának a jelentését. **4 pont**
2. Nevesítse a *mintavétel* két jellemzőjét. **6 pont**
3. Emelje ki a *kortárscsoport* és a *szociológiai megfigyelés* fogalmak közötti összefüggést, egy fél oldalnyi, összefüggő szövegben, melyben e fogalmat sajátos szociológiai értelemben használja. **10 pont**
4. Szemléltesse egy konkrét példával azt a módot ahogyan a *személyiség befolyásolja az egyén esetében a szerepek megválasztását*. **4 pont**
5. Indokolja meg, megközelítőleg tíz sorban az állítást, miszerint a *szociológia nagy jelentőséggel bíró kutatási területe a társadalmi kapcsolatok vizsgálata, amelyet (szociológiát) bizonyos értelemben a társadalmi kapcsolatok tudományaként, a különböző közösségekben zajló társas kapcsolatok tudományaként lehetne meghatározni*. **6 pont**